

SALLA SIMUKKA

BLANC COM  
LA NEU

Traducció de Jordi Trilla i Segura



# 1

*I'm only happy when it rains.*<sup>1</sup>

La veu de la Shirley Manson penetrava dins de la Lumikki a través de les orelles i li confirmava que només escoltava cançons tristes, buscava consol en la foscor de la nit i li agradaven les males notícies. El sol brillava en un cel del tot clar. Els vint-i-vuit graus de calor intensa li feien regalimar la suor esquena avall. Tenia les cames i els braços humits. Si s'hagués llepat el dors de la mà, hauria sentit un gust salat. Es notava les corretges de les sandàlies brutes. Els peus i sobretot els dits haurien agraït una mica de llibertat.

Es va asseure sobre un mur de pedra, es va treure les sandàlies, va posar els peus damunt del mur i en va moure els dits. Un grup de japonesos se la va quedar mirant. Unes dones joves van riure per sota el nas. Que potser no

1. «Només sóc feliç quan plou.»

havien vist mai uns peus descalços? Bon dia, sóc del país dels Mumin. Els Mumin també van descalços.

No plovia. No havia plogut durant els últims cinc dies.

Només sóc feliç quan plou. La Lumikki no hauria pogut cantar amb la Shirley, perquè hauria mentit. El sol brillava i ella era feliç. No necessitava que les coses fossin complicades. No se sentia bé només quan les coses anaven malament. La Shirley es podia quedar els seus sentiments tristos. Va desconnectar la música i va deixar que l'enrenou dels turistes li envaís l'oïda.

Italià, espanyol, anglès amb accent americà, alemany, francès, japonès, rus... Entre la barreja d'idiomes, costava distingir les paraules i encara més les frases. D'altra banda, era tranquil·litzador, perquè no calia concentrar-se en converses banals que repetien les mateixes obvietats. Ella ja sabia prou bé què deia la majoria de la gent en aquell mateix indret:

«Quina vista!»

I era cert. Resultava inútil negar-ho. La vista panoràmica sobre Praga era esplèndida. Les teulades de teules vermelles, el fullatge dels arbres, els campanars, els ponts, el riu Vltava, que resplendia amb la llum del sol. La contemplació de la ciutat, que la deixava sense alè. En cinc dies, encara no s'havia acostumat a aquell espectacle. Cada dia mirava d'anar en algun punt elevat de la ciutat només per contemplar-la i sentir aquella felicitat indescriptible.

Potser era una mena de felicitat provocada per la llibertat, l'aïllament i la solitud. Anava totalment al seu aire. No havia de donar explicacions a ningú. Ningú no li trucava per saber els seus horaris. No tenia obligacions. Quan tornés a Finlàndia, ja pensaria en el curs següent, l'últim abans de la selectivitat, i en les possibles feines de finals d'estiu. En aquell moment, a part d'ella, només hi havia aquella calor sufocant i la ciutat, que deixava anar sospirs profunds d'història.

Era el 16 de juny. A la Lumikki li quedava una setmana de vacances a Praga abans que hagués de tornar a Finlàndia per celebrar la tradicional festa de Sant Joan amb la família del pare, aquella vegada a l'arxipèlag de Turku. No havia pogut rebutjar la invitació des del moment que el seu pare havia donat per fet que, naturalment, ella també hi seria. No tenia cap altra opció? Llogar un xalet amb els amics? Un pla especial amb una persona especial?

No, res de res. S'hauria estimat més passar Sant Joan al seu estudi, tota sola, i escoltar el silenci. No necessitava cançons alegres de festa, acompanyades de patates primerenques i arengades. Hauria preferit no haver de fer el paper de filla estudiant aplicada, no haver de somriure i conversar educadament, no haver de contestar amb evasives les preguntes relacionades amb el futur o els xicots, ni haver d'apartar els tios que no eren de la seva família biològica i pretenien abraçar-la d'una manera massa efusiva.

Entenia, però, que el pare volgués que hi fos. I que la mare també ho volgués. Només tres mesos i mig enrere, estava ajaguda a l'hospital. Li havien disparat a la cuixa, però, per sort, la bala només li havia esgarripat la pell. Pitjors havien estat les ferides causades per congelació, per les quals havia hagut de fer llit. S'havia embolicat en un afer criminal relacionat amb drogues en investigar els negocis del pare de l'Elisa, una companya de l'institut, i uns bitllets tacats de sang dins d'una bossa de plàstic que havia estat llançada al jardí de casa de la mateixa noia. Aquell cas de policia corrupte l'havia acabat conduint a una luxosa festa de l'Ós Polar, on havia descobert que aquest en realitat eren dues dones, bessones idèntiques, i havia hagut de fugir, quan el Boris Sokolov, assalariat de l'Ós Polar, l'havia reconeguda i havia començat a empaitar-la.

Gràcies al testimoni de la Lumikki, el Sokolov i el pare de l'Elisa havien acabat a la garjola, però ningú no havia pogut enxampar l'Ós Polar. La Lumikki, però, havia decidit, al començament de març, després de tot el que havia passat, que a partir d'aleshores no interviendria més en els assumptes dels altres. L'havien perseguida, havia estat a punt de congelar-se i li havien disparat. No, gràcies, ja n'hi havia prou. No desitjava més sang, ni emocions, ni haver de fugir corrent sobre la neu gelada amb les seves botes lliscants.

Els pares havien volgut que es quedés un temps a casa, a Riihimäki. Haurien desitjat fins i tot rescindir

el contracte de lloguer del seu estudi, però ella no ho havia consentit. A la primavera, havia fet de repartidora de diaris per fer-se càrrec d'una part del lloguer i havia aconseguit així que els pares continuessin pagant l'estudi perquè es mantingués buit «per si de cas». Durant les primeres setmanes, però, ni tan sols s'havia pogut plantejar anar-hi, si no era només de passada. S'havia conformat, doncs, amb aquella situació i havia fet els trajectes per anar a l'institut, a Tampere, amb tren. Després, de mica en mica, havia començat a quedar-se a dormir a l'estudi, al barri de Tammela, hi havia tornat a traslladar a poc a poc les seves coses i, al maig, havia anunciat finalment que, en el futur, la casa de Riihimäki només seria per a ella un lloc de visita. I punt. Els pares no hi podien dir res. Com haurien pogut retenir la seva filla major d'edat, que podia pagar el lloguer amb els seus estalvis i les petites ajudes per estudiar?

En acabar el curs, havia volgut desconnectar. Havia reservat un bitllet d'avió per a Praga, havia buscat per internet una habitació bé de preu en un alberg, havia ficat a la motxilla només el més imprescindible i se n'hi havia anat.

Així que va pujar a l'avió, va sentir un alleujament a l'estómac. Estaria temporalment lluny de Finlàndia. Lluny de la protecció opressiva dels pares. Lluny dels carrers, on encara de vegades s'espantava de veure homes vestits de fosc. Tota la vida havia lluitat contra

la por. Odiava la por. Mentre baixava de l'avió a l'aeroport de Praga, va sentir com si una cadena pesada que l'estrenyia s'afluixés. Tot seguit, va notar com es redreçava i caminava amb un pas més segur.

Per això era feliç. Per això, es va girar de cara al sol, va tancar els ulls i es va somriure a si mateixa. Va aspirar l'aroma de la ciutat centreeuropea i va treure de la motxilla una postal que mostrava una imatge nocturna del pont de Carles il·luminat. Havia decidit escriure quatre ratlles a l'Elisa, que en realitat ara es deia Jenna, perquè després dels fets de l'hivern, la noia i la seva mare s'havien canviat de nom. En el negoci de les drogues, es jugava tan brut i els riscos eren tan grans que havia estat el més segur. Per a la Lumikki, però, la noia continuava sent l'Elisa.

L'Elisa i la seva mare ara vivien a Oulu, i la noia aprenia l'ofici de perruquera. De tant en tant, escrivia a la Lumikki i li explicava com anava tot. Li havia dit que, finalment, havia anat a visitar el seu pare a la presó. Per les seves paraules, al capdavant, no s'havia sentit tan malament com s'havia imaginat. Havia estat important poder veure'l i xerrar-hi. En els seus missatges, semblava d'allò més tranquil·la i una mica més adulta. Els fets de l'hivern l'havien obligada a fer-se gran i responsable. Ja no podia ser la princesa de la festa i la filla del papa i, inesperadament, semblava que aquell paper li convenia molt més que l'anterior. La Lumikki estava contenta que, ateses les circumstàncies, a l'Elisa li anessin tan bé les coses.

De fet, l'Elisa havia fet possible aquell viatge, perquè havia enviat a la Lumikki mil euros dels trenta mil que havien llançat al seu jardí. A casa, la Lumikki havia dit que havia aconseguit els diners per al viatge només estalviant. Era cert que d'estalvis, també en tenia, però gràcies al regal de l'Elisa no li havia calgut tocar-los. A més, li semblava una bona idea treure's de sobre aquells diners tacats de sang. El pensament de tenir-los al calaix secret de la calaixera l'havia turmentada.

De sobte, una ombra va aparèixer davant seu. Per sobre de l'aroma general de la ciutat, va sentir una olor d'encens barrejada amb unes notes de sabó de cànem. La Lumikki va obrir els ulls. Dreta, al seu costat, hi havia una noia d'uns vint anys que portava uns pantalons de lli i una brusa ampla de mànigues llargues del mateix gènere. Duia els cabells castanys pentinats en dues trenes que li formaven una corona al cap. Els seus ulls, grisos, mostraven una mirada insegura. La noia toquejava la corretja d'una petita bandolera vella de pell de color conyac.

La Lumikki es va sentir lleument irritada.

Sí, havia vist aquella noia feia un parell de dies. La noia l'havia observada pensant, segurament, que ella no se n'adonava. Havien coincidit a les mateixes atraccions turístiques i es posaven en marxa en el mateix moment. La noia devia tenir un parell d'anys més que ella i també anava sola. Molt probablement, es tractava d'alguna mena de hippy que trobava a faltar com-



panyia en el seu viatge per passar l'estona pels parcs, beure vi negre barat i calent, i conversar sobre les connexions profundes de l'univers.

Sí, molt bé, però ella havia anat a Praga precisament per estar sola. No necessitava noves amistats.

Quan la noia va obrir la boca, ella ja preveia com rebutjaria aquell apropament d'una manera breu, educada i convenientment freda. La fredor sempre funcionava.

Quan la noia va acabar la frase, el fred, malgrat la calor, li havia recorregut la columna vertebral fins al clatell i li havia fet posar els pèls de punta.

—*Jag tror att jag är din syster.*<sup>2</sup>

2. Del suec: «Crec que sóc la teva germana.»

*Jo sóc sang de la teva sang i carn de la teva carn. Tu ets sang de la meva sang i carn de la meva carn.*

*Som de la mateixa família. Som pares i mares, avis i fills, germans i germanes, tiets i tietes, cosins i cosines. Dins nostre corre la mateixa sang i la mateixa fe, que és més forta que les muntanyes i més profunda que els rius. Déu ens ha creat per ser membres de la mateixa família i de la mateixa santa església.*

*Donem-nos les mans. Germans i germanes, aviat arribarà el nostre moment. Jesús ens crida, i nosaltres no dubtem a respondre a la seva crida. No tenim por. La nostra fe és ferma.*

*La nostra fe és blanca com la neu. És pura i clara. Els dubtes no hi tenen cabuda. La nostra fe és com la llum, que encega els pecadors amb la seva força i els crema amb la seva resplendor.*

*Som una família sempre unida. Som la Sagrada Família Blanca i aviat rebrem la recompensa per la nostra espera.*

## 2

La mirada de la noia es passejava per les taules del cafè, pels para-sols protectors i per les cares dels turistes desconeguts. Els seus dits prims i blancs acariciaven amb moviments ràpids el vidre d'un got d'aigua amb glaçons i dibuixaven ratlles d'humitat que regalimaven. Només havia begut un glop. Mentrestant, la Lumikki ja s'havia pres dos gots grans d'aigua, seguits d'un cafè sol.

Havien anat a parar en un cafè car per a turistes del pati interior del castell, perquè pels voltants no hi havia cap altre lloc interessant. La Lumikki era incaaç de raonar. No sabia com podria formular les desenes de preguntes que li venien al cap.

—*Jag måste kanske försöka förklara...*<sup>3</sup> —va dir la noia fluixet i amb un to insegur.

3. «Potser val més que m'expliqui...»

Sí, gràcies.

La Lumikki va guardar silenci i va decidir deixar que la noia s'expliqués.

No orientis amb preguntes.

—*Jag har... kan jag prata engelska? Min svenska är lite... dålig.*<sup>4</sup>

La Lumikki es va limitar a assentir amb el cap. S'havia adonat que la noia parlava amb un fort accent txec. El suec no era la seva llengua materna. Devia tenir, però, algun motiu perquè se li hagués adreçat en aquell idioma.

—*My name is Zelenka. I'm 20 years old*<sup>5</sup> —va dir la noia.

La Lumikki va observar els dits de la noia, que continuaven movent-se, neguitosos, pel vidre del got. Al dit anular de la mà dreta se li distingia una lleugera marca que l'envoltava, ben bé com si hi hagués dut un anell durant molt de temps i després se l'hagués tret.

La Zelenka li va explicar que havia viscut tota la vida a Praga. Durant la infantesa i la joventut, havia viscut amb la seva mare, fins que aquesta s'havia mort quan ella tenia quinze anys. Per accident. Havia caigut una nit al riu.

La veu de la Zelenka es va tornar més emotiva. Va mirar fixament per sobre dels caps dels turistes en direcció a l'església i va prosseguir:

4. «Jo... puc parlar anglès? El meu suec no és gaire... bo.»

5. «Em dic Zelenka. Tinc vint anys.»

—Després... algú altre es va cuidar de mi. Ara tinc una nova família.

—Estàs casada? —va preguntar la Lumikki.

La Zelenka va fer que no amb el cap amb decisió.

—No, no, no es tracta d'això. Una bona gent em va acollir a casa seva. Tu hi creus, en la bondat?

La pregunta va ser tan inesperada i la va formular amb tanta gravetat que la Lumikki va haver de fer un glop de cafè abans de contestar.

—Hi ha bones accions i bones intencions.

La Zelenka la va mirar fixament als ulls. La Lumikki no va saber interpretar l'expressió de la noia. Era pensativa o hostil? Hauria desitjat que la Zelenka anés d'una vegada al gra, però no la va pressionar.

Com si li hagués llegit el pensament, la noia va dir:

—Quan era molt petita, la mare no em volia explicar mai res del pare, tot i que la devia fer parar boja amb les meves preguntes i la meva insistència. «Tu no tens pare», em deia només. Jo sabia que no era veritat. Tothom té un pare. Quan vaig fer deu anys, la mare em va fer seure i em va voler parlar del pare. Em va explicar que un estiu, feia onze anys, havia conegut un turista. L'home era de Finlàndia i parlava suec. El seu nom era Peter Andersson.

La Lumikki va tornar a sentir fred, tot i que l'aire calent les oprimia per totes bandes com una manta elèctrica. Instintivament, va començar a buscar trets del seu pare a la cara de la Zelenka. Hi havia alguna cosa

semblant en aquell nas recte i estret? En aquelles celles fosques? En la forma d'aquella barbata? Per moments, veia aparèixer fugaçment la cara del seu pare davant la de la Zelenka, però després aquella visió desapareixia.

—Segons la mare, la relació havia estat breu, però ardent. L'home tenia la dona a Finlàndia. Jo, naturalment, havia estat un accident, però quan la mare s'havia adonat que estava embarassada, havia decidit tenir-me. En aquell moment, a l'home, al meu pare, doncs, no n'hi havia explicat res. No va ser fins que vaig fer dos anys que li va enviar una foto meva.

La Zelenka es va interrompre un moment i va fer uns glops d'aigua amb delit. La Lumikki va notar com si la cadira es gronxés sota seu. Sentia les paraules de la Zelenka, però li costava comprendre'n el contingut. L'altra filla del seu pare. Era allà. La seva germana gran.

—El pare hauria volgut coneixe'm, però la mare s'hi va oposar. Durant anys, va enviar cartes, postals, fotos, petits regals i diners per a la mare. Però la mare no li va contestar mai. Els enviaments, naturalment, van disminuir, en no rebre cap reacció. I, al final, van deixar d'arribar. La mare em va explicar, doncs, la història del pare, però no em va dir res de les cartes que ens havia enviat. Les vaig trobar jo mateixa quan tenia dotze anys. La mare les havia amagades en un calaix de l'armari, darrere els llençols. Amb prou feines havia pogut fullejar les cartes i veure els regals quan la mare va entrar a l'habitació i es va enfurismar. Segons ella,

havia remenat coses a la seva esquena. Em va arrabassar el calaix de les mans, en va buidar el contingut a l'estufa i hi va calar foc. Vaig plorar tot el vespre.

La Zelenka parlava amb una veu tènue i monòtona, però la tremolor de les seves mans revelava que no li era fàcil pronunciar aquelles paraules. Es va quedar callada una bona estona, sense saber gaire com continuar.

Al seu costat, un grup d'estudiants italians feien xivarri. Els nois xarrupaven refrescos de cola i competien per veure qui feia el millor rot. Una parella nord-americana es lamentava en veu alta de com n'era, de difícil, convertir euros en dòlars i saber què estava realment bé de preu. La Lumikki ho sentia tot, però era com si les veus vinguessin d'algun lloc llunyà, d'una altra dimensió.

La narració de la Zelenka era com una peça d'un trencaclosques que encaixava per omplir un forat que havia resultat incòmode en la vida de la Lumikki des que ella en tenia memòria. Sempre havia sabut, sentit i pressentit que a la seva família s'amagava alguna cosa. Es tractava d'un assumpte important, del qual no es parlava, però que de vegades envaïa les habitacions amb tanta densitat que costava respirar. La tensió del pare. Els ulls tristos i plorosos de la mare. Les converses que s'interrompien quan ella arribava.

Amb tot, a la Lumikki li costava imaginar-se el seu pare d'aquella manera. El Peter Andersson era un home

molt reservat, sempre correcte i que no perdia mai els nervis. Molta gent tenia una cara pública i una de privada, que es distingien pel fet que la privada deixava mostrar a les persones més pròximes la seva tristesa, fatiga, aflicció i, d'altra banda també, la seva calidesa i impetuositat. La Lumikki sempre havia pensat que el seu pare només tenia una cara, la pública. Actuava de la mateixa manera a tot arreu. Era un home amb una cuirassa impenetrable.

Hauria pogut tenir el seu pare una relació ardent a Praga? Era capaç el seu pare de tenir una relació ardent, en general? El seu pare no havia dit ni una sola paraula sobre el fet que hagués visitat la ciutat. Era estrany. S'hauria pogut pensar que hauria volgut recomanar a la Lumikki els llocs on valia la pena anar i allò que era indispensable que veiés.

La Zelenka va explicar coses d'un tal Peter Andersson que la Lumikki no reconeixia. Malgrat tot, allò no volia dir res encara. Era molt possible que el seu pare tingués moltes facetes que ella desconeixia. Arribem a conèixer mai les altres persones com cal? Fins i tot les persones més pròximes?

—Quan la mare va morir, vaig pensar que mai més no sabia res més del pare. Tan sols en coneixia el nom, Peter Andersson, sabia que vivia a Finlàndia i que parlava suec. El nom és tan comú que no m'ajudava gens per esbrinar-ne més coses. Llavors, et vaig veure.

—Però, com ho vas saber? —la Lumikki no es va



poder estar de preguntar—. No ens havíem vist mai, nosaltres.

Per primera vegada, a la comissura dels llavis de la Zelenka es va dibuixar un petit somriure.

—Abans que la mare pogués cremar les cartes i els regals del pare, vaig tenir temps de veure una fotografia teva. Era de quan tenies vuit anys. Darrere la foto es podia llegir, en suec, «La Lumikki, la teva germana petita». La imatge se'm va quedar gravada a la ment, fins al més mínim detall. Quan et vaig veure, et vaig reconèixer de seguida. Eres igual que a la foto. De totes maneres, me'n volia assegurar i et vaig seguir un parell de vegades per observar-te. Espero que no t'enfadis.

La Lumikki va fer que no amb el cap. Amb el gest, mirava de negar alguna cosa, però no estava del tot segura del què.

Només sabia que, després d'allò, res no tornaria a ser com abans.